

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ В ІТАЛІЇ: ОСНОВИ КЛАСИФІКАЦІЙНОГО ПОДІЛУ ПОСАД

(представлено к.е.н. доц. Мирною О. В.)

Італія, Італійська Республіка – держава на півдні Європи, у Середземномор'ї. Займає Апеннінський півострів, Паданську рівнину, південні схили Альп, острови Сицилія, Сардинія тощо. На суходолі Італія межує з Францією на північному заході, зі Швейцарією й Австрією на півночі та Словенією на північному сході.

Територія Італії охоплює Паданську рівнину і Апеннінський півострів.

Також державі належать острови – Сицилія і Сардинія. Держава складається з 20 адміністративних центрів, 5 з яких володіють автономним статусом: Сардинія; Трентіно-Альто-Адідже; Сицилія; Валле-д'Аоста; Фріулі-Венеція Джулія.

Італія межує з Францією, Словенією, Австрією та Швейцарією, а також має внутрішні державні кордони з Сан-Марино і Ватиканом. Столиця держави – Рим. Незважаючи на те, що коріння італійської державності досягають епохи Стародавнього Риму, дата заснування сучасної Італійської республіки – 2 червня 1946 року.

Площа Італії – 301 тис. км². Населення – 57 млн. осіб.

Італія – парламентська республіка. Главою держави є президент, строк повноважень якого – 7 років. Законодавчі функції має парламент, що складається з Сенату і Палати депутатів. Рада Міністрів має виконавчі функції, голову її призначає президент [1].

Середземноморське розташування Італії, значна протяжність території з північного заходу на південний схід зумовлюють специфіку клімату. Тут виділяють два головних його типи - помірно континентальний і субтропічний.

Рельєф країни – переважно гірський: 80 % території займають гори і височини. Низовинами є Паданська рівнина і невеликі ділянки річкових долин морських узбереж.

Італія – майже мононаціональна країна. 98 % її жителів становлять італійці, які розмовляють на різних діалектах; 2 % населення – словенці, греки, албанці, франко-провансальці, фріули, тірольці. Природний приріст населення постійно знижується. Механічний рух населення традиційно високий. У 70-80-х роках ХХ ст. еміграція перевищувала середньоєвропейські показники.

Всього за останні 100 років з країни виїхало 22 млн. осіб. Як учасниця ЄС Італія надає можливість своїм громадянам працювати за межами батьківщини в сусідніх європейських країнах. Щорічно таких осіб налічувалось 2-3 млн. осіб, але за останні 20 років їх кількість скоротилась. Тепер до Італії повертається більше людей, ніж виїздить. Кількість міського населення становить 53 %. У гірській місцевості розташувались невеликі села.

Найбільшими агломераціями є Міланська (7 млн. осіб), Римська (5 млн. осіб) та Неапольська (3 млн. осіб). Більшість південних міст, на відміну від північних, мають слабовиражені виробничі функції. Частка зайнятого населення найнижча в Європі – 36 %, решта людей офіційно не працює. Поширена надомна праця, зайнятість у незареєстрованих підприємствах. Значна частина населення зайнята в обслуговуванні туристів - міжнародний туризм є високорозвиненим бізнесом.

У міжнародному поділі праці країна виступає як постачальник на світовий ринок продукції машинобудування (42 % експорту), легкої промисловості (текстиль, взуття, одяг), сільськогосподарської продукції (цитрусові, овочі, вина, фрукти). До бізнес-середовища Італії надходять інвестиції зі США та західноєвропейських країн.

Головними торговельними партнерами Італії виступають європейські країни (45 % зовнішньоторговельного обороту), США і Японія. До 35 % зовнішньоторговельних операцій припадає на нафтогазоносні країни Близького Сходу і країни Латинської Америки. Значні прибутки Італія одержує від туризму (6 млрд. доларів щорічно).

За особливостями економічного розвитку в Італії виділяють 3 економічні райони: Південь, Центр, Північ.

Державні службовці Італії мають специфічний правовий статус. Так, їх поділяють на постійних, так званих кадрових і тимчасових (або службовців за угодою), як і в Німеччині, Франції та Великобританії. Усі службовці, так звані чиновники, поділяються на адміністраторів, фахівців, виконавчий, допоміжний і спеціальний штати [2].

Що стосується адміністраторів, то їх визначають як чиновників – керівників з адміністративних функцій. Так, категорія службовців охоплює науковців, інженерно-технічний штат, експертів, перекладачів, землевпорядників, консультантів, бібліотечних службовців, бухгалтерів та інших осіб. Виконавчий штат має у своєму складі помічників, діловодів, інспекторів та інших службовців. Що стосується допоміжного штату, то він включає реєстраторів, техніків, охоронців, дрібних службовців за дорученням. До основного штату належать певні категорії периферійних службовців міністерства внутрішніх справ, фінансів і казначейства: начальники спецслужб, інспектори, наглядачі, ревізори та інші.

У Конституції Італійської Республіки зазначено, що до категорії державних службовців належать ті особи, які працюють у системі державної адміністрації. Згідно з положеннями цього акта державні службовці покликані виконувати покладений на них обов'язок – служити народу [3].

Крім того, в Італії чітко розмежовано політичні й чиновницькі посади на державній службі. Так, міністри, заступники міністрів, їх радники належать до категорії політичних посад, а тому зміна уряду призводить до звільнення з посад цих категорій службовців. Нижчою за ієрархічною побудовою є категорія державних службовців, які не мають відношення до політичної кон'юнктури, а тому їх становище не залежить від зміни представництва у владі. Їх звільняють із посад у разі вчинення серйозних правопорушень.

В Італії існує добре налагоджений і відрегульований державний і адміністративний апарат, ефективність якого, як правило, не залежить від зміни влади. Хоча формально всі, хто працює в державному секторі, могли б визнаватися державними службовцями, на практиці існує досить чітке розмежування між працівниками державних підприємств і службовцями. Правовий статус останніх регулюється спеціальними нормативними актами. Зокрема, в конституції Італії зазначено, що до державних службовців належать тільки ті, хто працює в системі державної адміністрації. Саме конституція і є основним актом, що визначає роль і місце державних службовців у системі адміністративно-правових інститутів. Згідно з конституцією державні службовці перебувають виключно на службі народу. В Італії чітко розмежовують політичні та чиновницькі посади на державній службі. Так, міністри, віце-міністри, їх радники – це пости політичні, і тому вони підлягають зміні разом з урядом. Більш низькі посади – це і є посадами, власне службовців, які теоретично повинні бути аполітичними; їх становище відносно стабільне, оскільки їх звільняють тільки за певних умов.

У законі про державну службу від 29 березня 1983 р. визначені «якості», якими повинен володіти будь-який державний чиновник: вірність нації, виконання своїх функцій неупереджено і виключно в загальних інтересах, дотримання службової таємниці і підпорядкованості. До службовців та їх керівників, які нехтують своїми обов'язками, можуть застосовуватися різні дисциплінарні санкції. У разі ж належного виконання своїх функцій службовці мають право на збереження робочого місця та просування по службі [4].

Державний службовець не має права отримувати інші доходи, крім зарплати у певній установі. Сумісництво, як правило, не дозволяється (виняток робиться для викладачів університетів, наукових працівників, лікарів та представників деяких інших спеціальностей).

В Італії державна служба і політична влада відокремлені одна від іншої, хоча призначення чиновників найвищого рівня здійснюється політичним керівництвом. Не зважаючи на те, що в кожному конкретному відомстві бюрократична процедура формально підпорядковується міністру, на практиці вона нерідко відіграє самостійну роль, оскільки на пост міністра звичайно призначається політична особистість, а не фахівець в тій чи іншій галузі. Він не може проявляти самостійності без своїх радників з апарату, які демонструють професійну майстерність та володіють спеціальними знаннями. Іноді бюрократичний апарат навіть підштовхує міністра діяти в потрібному йому напрямі, справляючи вплив на процес прийняття рішень. Крім того, бюрократія має можливість наповнювати конкретним змістом закони, які схвалені парламентом у найзагальніших рисах. У разі необхідності використовуються також різні відстрочки, посилення на відсутність порядку застосування й інші методи зволікань.

Отже, Італія – це парламентська республіка, де главою держави є президент. Державних службовців країни поділяють на постійних і тимчасових. В Італії чітко розмежовано політичні й чиновницькі посади на державній службі. Згідно з конституцією державні службовці перебувають виключно на службі народу і не мають право отримувати інші доходи крім зарплати у певній установі.

Список використаних літературних джерел:

1. Дрозд Ю. Актуальні питання державної служби в деяких країнах Західної Європи : наук.-аналіт. дослідж. / Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016, 5 с.
2. Федець А., Ліпенцев А. Сучасні моделі державної служби : зб. наук. пр. Київ, 2005, № 2, 235 с.
3. Озірська С. М., Полянський Ю. Д. Системи державної служби європейських країн : наук.-аналіт. дослідж. Київ, 1999. 168 с.
4. Система державного управління Італійської Республіки: досвід для України монографія / Ковбасюк Ю. В. та ін. Київ, 2012. 48 с.
5. Дахно І., Бовтрук Ю. Міжнародна економіка : навч. посіб. Київ, 2002, 214 с.

БАРАНОВСЬКА Ірина Геннадіївна – студентка 2 курсу Полтавської державної аграрної академії, спеціальність «Публічне управління та адміністрування».